

דבר מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

אני מתכבד להציג לפניכם את כתב העת "מראות" - עיונים בביקורת המדינה ובבירור תלונות הציבור במתכונתו החדשה.

שמו החדש של כתב העת מעיד על ייעודו: לשמש במה מרכזית ורלוונטית לשיח אקדמי הן בתחומי ביקורת המדינה והן בתחומי בירור תלונות הציבור.

עם כניסתי לתפקיד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור קבעתי כיעד כי הביקורת תתמקד בין היתר בנושאים בעלי אופי חברתי. על פי תפיסתי, תפקיד מרכזי של ביקורת המדינה הוא להיות לפה עבור האוכלוסיות שקולן לא תמיד נשמע בחברה הישראלית, להטות אליהן אוזן, ולהעמיד במוקד את הטיפול בפערים בין הפריפריה למרכז ואת המגזרים שמצבם החברתי-כלכלי נמוך.

במסגרת הטיפול בנושאים חברתיים מייחדת ביקורת המדינה תשומת לב רבה לבדיקת נושאים הנוגעים לאוכלוסיות ראויות לקידום, אשר מתקשות יותר לעמוד על זכויותיהן, ולעיתים אין מי שיהיה להן לפה.

נוסף על כך, בתפקידי כנציב תלונות הציבור אני רואה חשיבות בהרחבת הנגשת פעילותה של נציבות תלונות הציבור לכלל הרבדים של החברה, ובפרט לאוכלוסיות ראויות לקידום.

גיליון זה מבטא את תפיסתי הרואה חשיבות רבה בעיסוק בנושאים חברתיים. המאמרים הכלולים בגיליון שלפניכם, העוסקים במגוון רחב של סוגיות חברתיות מתחום העשייה של ביקורת המדינה ושל נציבות תלונות הציבור, מוסיפים נדבך עיוני-אקדמי לתפיסה זו ומחזקים את מעמד משרד מבקר המדינה כבית מקצועי מוביל בתחומי ביקורת המדינה ובירור תלונות הציבור.

אני מודה לכותבי המאמרים, ליו"ר המערכת והעורכת הראשית, לחברי המערכת ולמי שפעלו להוצאתו של כתב עת זה לאור ומאחל לקוראים קריאה מהנה ומועילה.

מתניהו אנגלמן

מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור

דבר העורכת הראשית

אני נרגשת להציג לפניכם את כתב העת העדכני של משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור.

מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור מר מתניהו אנגלמן החליט לחדש את פניו של כתב העת, במטרה להפוך אותו לבמה מרכזית לשיח רב-תחומי בנושאים הנוגעים לביקורת המדינה ולנציבות תלונות הציבור. חידוש פניו של כתב העת מתבטא גם בשם החדש שלו - "מראות" - עיונים בביקורת המדינה ובבירור תלונות הציבור, שתואם את חזונו של מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור בנוגע להגברת השקיפות בקרב רשויות השלטון.

פרסום כתב העת במתכונתו החדשה הוא ציון דרך מרכזי בדרכו המקצועית של משרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור. כתב העת מעלה על נס את פעילותו המבורכת של המשרד בתחומי אחריותו לשיפור המינהל הציבורי בישראל ולהבטחת זכויותיו של הפרט, בין בתחום הביקורת ובין בתחום נציבות תלונות הציבור, ומהווה חיזוק למעמדו של המשרד כגורם מקצועי מן המעלה הראשונה.

המעין בכתב העת המחודש ייוכח כי קשת כותבי המאמרים היא רחבה ומגוונת, וכוללת הן אנשי אקדמיה, המעשירים את כתב העת בפרי עיסוקם בשדה המחקר, והן עובדים במשרד מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור. כולם יחד וכל אחת ואחד לחוד מביאים לידי ביטוי היבטים שונים של עשייתם האקדמית והמקצועית. התוצאה היא אגד המאמרים שלפניכם, המהווה במה אקדמית איכותית לשיח מחקרי פורה ועדכני לצד בניית נדבך נוסף בעמודת הפיתוח וההעמקה של הידע המקצועי המצטבר בתחומי ביקורת המדינה ונציבות תלונות הציבור.

המאמרים בוחנים היבטים שונים, עיוניים ומעשיים, בתחום ביקורת המדינה ובתחום נציבות תלונות הציבור, ותורמים לתובנות חדשות שיסייעו בהתמודדות עם מגוון אתגרים וסוגיות המונחים לפתחם של העוסקים במלאכה. אני מקווה כי כתב העת יהיה כלי עזר מקצועי ושימושי עבור כלל העוסקים בביקורת ובבירור תלונות הציבור.

המאמרים העוסקים בתחומי עשייתה של נציבות תלונות הציבור הם מאמרן של עו"ד מאיה מנחם ושל עו"ס עפרה משיח על הליווי והתמיכה הניתנים למבקשי הגנה כחושפי שחיתות במזר הציבורי בישראל, ומאמרם של עו"ד עידו דון יחיא, עו"ד דינה סמט, עו"ד מאיה הלוי ועו"ד אלכסנדר נס על פעילות הלשכות האזוריות של נציבות תלונות הציבור הממוקמות בפריפריה החברתית והגיאוגרפית של מדינת ישראל ומסייעות לאוכלוסיות ראויות לקידום למצות את זכויותיהן, בהתאם לחזונו של מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור.

המאמרים העוסקים בשדה העשייה בתחומי הביקורת הם מאמרם של פרופ' יצחק בריק וד"ר סיגל פרל-נעים בנושא מדיניות הממשלה לגבי אזרחים ותיקים, מאמרה של גב' אורנית צירקין בנושא ביקורת הביצועים של ביקורת המדינה בישראל בנושאים חברתיים, מאמרו של ד"ר ברוך לוי בעניין רישום חוזר ורישוי מחדש של רופאים ככלי לתכנון כוח אדם רפואי, ומאמרו של רו"ח דורון רונן על ממדים חברתיים בביקורת הפנימית. למאמר של המשנה לנשיאת בית המשפט העליון השופט (בדימוס) סלים ג'ובראן בנושא הטמעת עקרון השוויון בישראל ולמאמרה של גב' רונית יעקבסון בנושא הנעת תהליכים לשיפור המינהל הציבורי יש זיקה הן לביקורת המדינה והן לנציבות תלונות הציבור.

אבקש להודות מקרב לב למבקר המדינה ונציב תלונות הציבור מר מתניהו אנגלמן ולמנכ"ל המשרד מר ישי וקנין על תמיכתם בהוצאת כתב העת. תודה רבה גם לחברי מערכת כתב העת ד"ר האלה אבו חלה, מר בני גולדמן, מר תמיר גזיאל, גב' טלי כהן, ד"ר אביחי לויט, גב' אהובה נבו וגב' מיכל פריאל, למזכירת המערכת גב' לילא אטראד וכן לגב' גיתית עטר, סגנית מנהל אגף התמיכה המקצועית.

ד"ר אסתר בן חיים, עו"ד

מנהלת נציבות תלונות הציבור